

การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

Developing a school management model to raise the quality of students by enhancing the school as a learning community (SLC)

ธีรวัฒน์ เลื่อนฤทธิ์

Teerawat Luanrit

ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธจักรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

Director of Buddhajak Wittaya School, Bangkok Secondary Education Service Area Office Area 2.

E-mail: Luanrit@hotmail.com

Received: April 13, 2022; Revised: April 18, 2022; Accepted: May 5, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) และ 3) พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ด้วยระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สพม.กท 2 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นิสิตฝึกประสบการณ์ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน รวมจำนวน 458 คน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modify}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) แบ่งเป็น 2 กรอบแนวคิด คือ (1) ด้านการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และระบบกิจกรรมซึ่งมี 3 ส่วน คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (2) ด้านการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ประกอบด้วย วงจรการบริหารคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) และการบริหารทรัพยากรการศึกษา (4Ms)

2) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านระบบกิจกรรม (Activity) มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{\text{Modify}} = 0.82$)

3) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ซึ่งผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตั้งแต่ 4.40 ขึ้นไป

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ การบริหารโรงเรียน คุณภาพของนักเรียน โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

Abstract

The research aims 1) to study the school management framework to raise the quality of students by enhancing the school as a learning community (SLC), 2) to study current and desirable conditions of school administration to raise the quality of students by enhancing the school as a learning community (SLC), and 3) Developing a school management model to raise the quality of students by enhancing the school as a learning community (SLC). With the Mixed Methods Research methodology, the research was divided into 3 phases. The sample group used in the research was a secondary school in JATURAWIT Area, Bangkok Secondary Education Service Area Office Area 2. The informants were administrators, teachers, student teachers, students and students' parents, totaling 458 people. The data were analyzed by standard deviation, frequency, percentage, mean, Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) and content analysis. The research revealed findings;

1) The school management framework to raise the quality of students by enhancing the school as a learning community (SLC), which is divided into 2 frameworks: (1) Building a School as a Learning Community (SLC). It consists of vision, philosophy and activity system, which has 3 parts: cooperative learning in the classroom. co-worker building and the Professional Learning Community (PLC). (2) School management to raise the quality of students by building a school as a learning community (SLC) consists of PDCA Quality Management Cycle (Deming Cycle) and Educational Resource Management (4Ms).

2) The results of the analysis of the necessary needs revealed that the Activity system had the most necessary values ($PNI_{\text{Modified}} = 0.82$).

3) The results of the school administration model development consisted of 8 components, which were assessed as usefulness, feasibility, suitability, and correctness have a mean ($\bar{X}$) of 4.40 or higher.

Keyword: model developing, school management, quality of students, school as a learning community (SLC)

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน หากวิเคราะห์จากเนื้อหาตามพระราชบัญญัติการศึกษาและแนวทางในการจัดการศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาประเทศไทยตั้งอยู่บนหลักการและแนวทางที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง แต่เมื่อทำการวิเคราะห์ในด้าน การนำหลักการและแนวทางในการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ กลับพบว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยประสบปัญหาในการปฏิบัติ มาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งส่งผลให้คุณภาพในการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้มีการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองและให้ถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด แต่จากผลการประเมินทางการศึกษาของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2561 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2561) พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยในแต่ละรายวิชาของโรงเรียนหลายแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละรายวิชาในระดับประเทศ

ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีความรู้และทักษะตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร การศึกษากำหนดและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพราะการที่ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพก็จะเป็นการสร้างการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ (เศรษฐวัชร มัชปาโต และคณะ 2557; นเรศ ปุบุตรชา และคณะ, 2561; พงศกร อุดลพิทยาภรณ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล, 2562; Gagne, 1965; Carrie, 2016 และ Dhian and Irma, 2017) นักวิชาการได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาครูอย่างหลากหลายวิธี หนึ่งในนั้น คือ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนและนอกโรงเรียนแบบร่วมมือรวมพลัง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน เป็นการพัฒนาแบบต่อเนื่อง (พงศกร อุดลพิทยาภรณ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล, 2562) ผู้บริหารโรงเรียนจะคอยให้คำแนะนำและสร้างความเป็นประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมในการนำการประชุมในช่วงแรก ๆ แต่เมื่อเวลาผ่านไปจะกระตุ้นสมาชิกในเครือข่ายให้รับบทบาทที่โดดเด่นด้วยการกระจายอำนาจให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการ (Balyer Karatas and Alci, 2015) นอกจากนี้ยังทำให้ครูสามารถพัฒนาวิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ลดอัตราการลางานปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนักเรียน และสำหรับนักเรียนยังช่วยลดอัตราการตกชั้น การขาดเรียนลดลง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างเด่นชัด (Hord, 1997)

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือ PLC และแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้ (School as Learning Community) หรือ SLC เริ่มได้รับความสนใจจากนักวิชาการทั่วโลก ซึ่งมีผลงานวิจัยที่ยืนยันว่าการประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าวในการพัฒนาโรงเรียนจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Stoll et al, 2006) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทั้งสองแนวคิดเป็นแนวคิดที่มีหลักการตั้งอยู่บนฐานแนวคิดเดียวกัน คือ การสร้างโรงเรียนให้เป็นแหล่งในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกันเพื่อให้เกิดผลดีกับผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา และแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ของซาโต มานาบุ (2559) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) ปรัชญา (Philosophy) และระบบกิจกรรม (Activity) ซึ่งเมื่อพิจารณาในระบบกิจกรรมประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ 1) การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ 3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาครูด้วยการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียน โดยให้นำแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ของซาโต มานาบุ (2559) มาใช้ในการวิจัยเพื่อให้ครูมีคุณภาพ มีความรู้และมีความสามารถแบบร่วมมือรวมพลังกันในห้องเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดการ ทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน และนำแนวคิดการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและเป็นระบบตามแนวคิดของ Deming (1986) ซึ่งเป็นการดำเนินการแบบต่อเนื่อง ในการบริหารงานตาม Deming cycle ซึ่งเป็นรูปแบบวงจรการบริหารคุณภาพ (Deming Cycle) หรือ PDCA ร่วมกับการบริหารทรัพยากรการศึกษา (4Ms) ตามแนวคิดของ Heinz (1993) มาใช้ในการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ซึ่งจะเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพเกิดประโยชน์และมีความยั่งยืน

วัตถุประสงค์

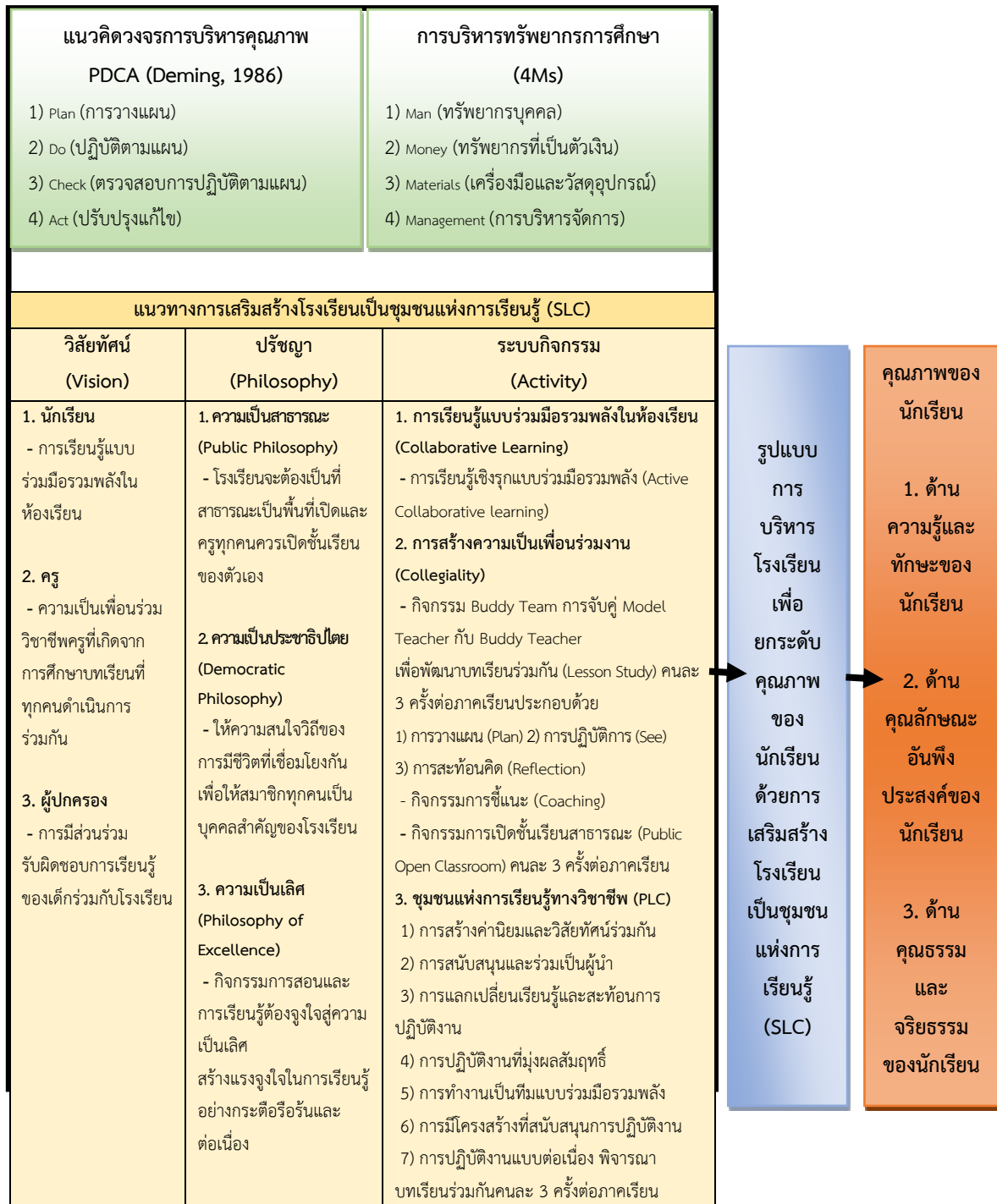
1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) สามารถนำไปต่อยอดในการทำวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการทางการศึกษาต่อไป
2. โรงเรียนได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ที่สามารถนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ตามบริบทได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง
3. นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบเนื่องจากการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเหมาะสมและเป็นระบบ จึงทำให้นักเรียนมีคุณภาพ
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สามารถนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ไปใช้เป็นนโยบายในการขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย คือ กรอบแนวคิดการยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ของซาโต มานาบุ (2559) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) ปรัชญา (Philosophy) และระบบกิจกรรม (Activity) ซึ่งระบบกิจกรรมประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ 1) การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน (Collaborative Learning) 2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และ 3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย วงจรการบริหารคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ตามแนวคิดของ Deming (1986) และการบริหารทรัพยากรการศึกษา (4Ms) ตามแนวคิดของ Heinz (1993) ดังแสดงในรายละเอียด ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษารอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีความรู้ด้านการจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารการศึกษาและการพัฒนารูปแบบการบริหาร การศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการบริหารการศึกษาที่มีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ เป็นผู้ประเมินกรอบแนวคิดการวิจัยด้วยแบบประเมินกรอบแนวคิดโดยการตอบคำถามในลักษณะเลือกตอบ แบบประเมินแบ่งออกเป็น การประเมินกรอบแนวคิดด้านการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) จำนวน 3 ด้าน คือ วิสัยทัศน์ (Vision) ปรัชญา (Philosophy) และระบบกิจกรรม (Activity) มีจำนวน 17 ข้อ และการประเมินกรอบแนวคิดด้านการบริหารโรงเรียน จำนวน 8 ข้อ ทำการวิเคราะห์เนื้อหาในข้อมูลเชิงคุณภาพ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละกับผลการประเมิน จากแบบประเมิน

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สพม.กท 2 ประกอบด้วย 4 โรงเรียน คือ โรงเรียน พุทธจักรวิทยา โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และโรงเรียน สุรศักดิ์มนตรี ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 347 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สพม.กท 2 ทั้ง 4 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทำการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำนวน 236 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) มีค่าตั้งแต่ 0.96 – 0.97 และมีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability Coefficient) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 ทำการตอบคำถามในลักษณะเลือกตอบแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ วิสัยทัศน์ (Vision) ปรัชญา (Philosophy) และระบบกิจกรรม (Activity) มีข้อคำถามทั้งหมด 22 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความต้องการจำเป็นโดยการคำนวณหาค่าดัชนี Modify Priority Needs Index (PNI_{Modify})

การวิจัยระยะที่ 3 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

ตอนที่ 3.1 การสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป มีความรู้ด้านการจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ และครูชำนาญการพิเศษที่ปฏิบัติงานที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3.2 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สพม.กท 2 ประกอบด้วย 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 347 คน นักเรียน จำนวน 5,786 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5,786 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา สพม.กท 2 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 20 คน นิสิตฝึกประสบการณ์ จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 214 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 214 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 458 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตมีความตรงเชิงเนื้อหาในแต่ละข้อมีค่าดัชนี IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 และในส่วนของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มี 3 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ด้านปรัชญา (Philosophy) และด้านระบบกิจกรรม (Activity) ส่วนแบบสอบถามของนักเรียนจะมีข้อคำถามเพียงด้านระบบกิจกรรม (Activity) ที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบร่วมมือรวมพลัง (Active Collaborative Learning) เท่านั้น โดยแบบสอบถามในแต่ละข้อมีค่าดัชนี IOC มีค่าระหว่าง 0.8 – 1.0 มีค่าความเที่ยงของแบบประเมินทั้งฉบับ (Reliability Coefficient) มีค่าความเที่ยง 0.90 สำหรับแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน และมีค่าความเที่ยง 0.96 สำหรับแบบสอบถามสำหรับนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลเชิงคุณภาพและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยในข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 3.3 การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยการประเมินด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่มีความรู้ด้านการจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารการศึกษาที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ทำการประเมินด้วยแบบประเมินเป็นการตอบคำถามในลักษณะเลือกตอบแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มี 8 องค์ประกอบ คือ ชื่อรูปแบบ หลักการและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ แผนภาพของรูปแบบ การนำไปใช้ ประโยชน์ที่ได้รับ และปัจจัยความสำเร็จ ทำการประเมิน 4 ด้าน คือ ความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสม/ความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยในส่วนของข้อเสนอแนะที่ผู้ทรงคุณวุฒิทำการเขียนแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 ผลการศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)

แบ่งออกเป็น 2 กรอบแนวคิด ดังนี้

1. กรอบแนวคิดด้านการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 แนวคิดคือ 1) แนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) มีหลัก 3 ประการ ได้แก่ (1) วิสัยทัศน์ สำหรับนักเรียนเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน สำหรับครูเป็นความเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพครูที่เกิดจากการศึกษาบทเรียนที่ทุกคนดำเนินการร่วมกัน สำหรับผู้ปกครองเป็นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับโรงเรียน (2) ปรัชญา ประกอบด้วยความเป็นสาธารณะ ความเป็นประชาธิปไตย และความเป็นเลิศ และ (3) ระบบกิจกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ 2) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสนับสนุนและร่วมเป็นผู้นำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีมแบบร่วมมือรวมพลัง การมีโครงสร้างที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานแบบต่อเนื่อง

2. กรอบแนวคิดด้านการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดของ Deming (1986) ที่เกี่ยวกับวงจรการบริหารคุณภาพ (Deming Cycle) หรือ PDCA ประกอบด้วย Plan (P) คือ การวางแผน Do (D) คือ ปฏิบัติตามแผน Check (C) คือ ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน และ Act (A) คือ ปรับปรุงแก้ไข นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการนำหลักการบริหารทรัพยากรการศึกษา (4Ms) ตามแนวคิดของ Heinz (1993) มาใช้ในการบริหารโรงเรียน คือ Man Money Materials และ Management

ผลการประเมินกรอบแนวคิดตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีค่าประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 100 ทั้ง 2 กรอบแนวคิด มีความเหมาะสมกับงานวิจัย โดยค่าที่ได้จากการประเมินทั้งหมดมีค่ามากกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ ผลการวิเคราะห์มากกว่าร้อยละ 60 นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ผู้วิจัยทำการปรับปรุงข้อความ ภาษา และความเหมาะสมของการใช้ภาษาให้มีการสื่อความหมายได้กระชับตรงประเด็น และแนะนำให้ปรับปรุงกรอบแนวคิดการวิจัยให้มีความสวยงามมากขึ้น

การวิจัยระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) พบว่า ด้านปรัชญา มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติอยู่ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.03) และน้อยที่สุดคือ ด้านระบบกิจกรรม ($\bar{X}$ = 2.56) สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านระบบกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติอยู่ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67) และน้อยที่สุดคือ ด้านปรัชญา ($\bar{X}$ = 4.61) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านระบบกิจกรรม มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{\text{Modifie}} = 0.82$)

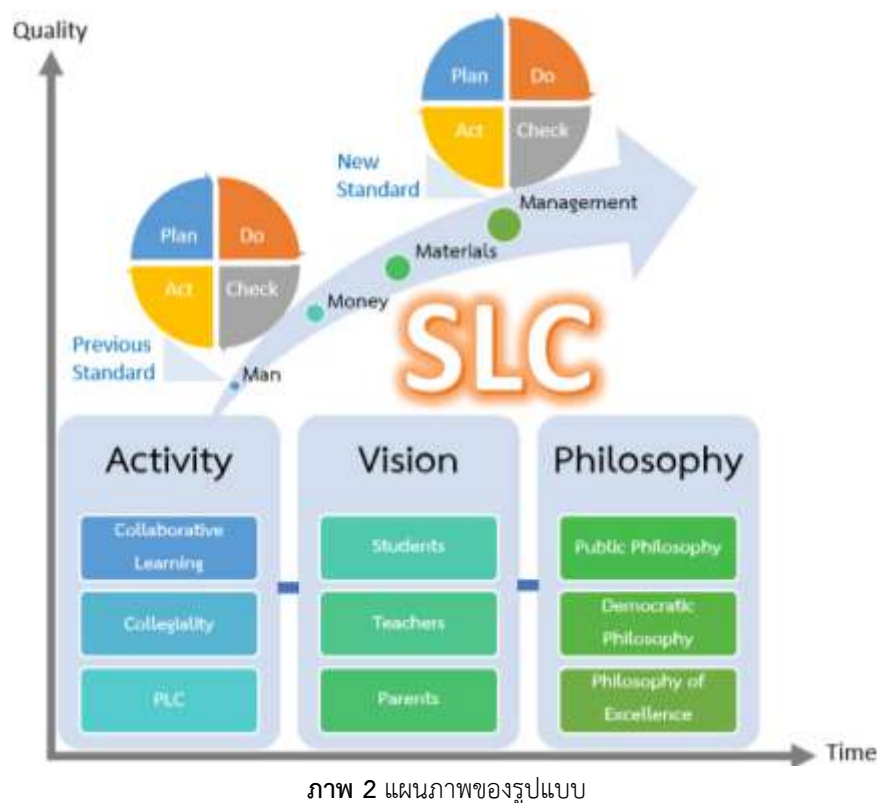
เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายข้อคำถาม ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติอยู่ที่มีมากที่สุดคือ นักเรียนมีการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน ($\bar{X}$ = 2.67) และน้อยที่สุดคือ ครูมีความเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพครูที่เกิดจากการศึกษาบทเรียนที่ทุกคนดำเนินการร่วมกัน ($\bar{X}$ = 2.58) ด้านปรัชญา พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติอยู่มากที่สุดคือ โรงเรียนมีกิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 3.79) และน้อยที่สุดคือ โรงเรียนเป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดโอกาสให้บุคคลต่าง ๆ

เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันได้ ทำการเปิดชั้นเรียนอย่างน้อยคนละ 3 ครั้งต่อภาคเรียน ($\bar{X}$ = 2.04) และด้านระบบกิจกรรม พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติอยู่มากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานโดยการมุ่งพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.79) และน้อยที่สุด คือ มีการสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน โดยครูจับคู่ Model Teacher กับ Buddy Teacher เพื่อพัฒนาบทเรียนร่วมกันอย่างน้อยคนละ 3 ครั้งต่อภาคเรียน ด้วยการวางแผน การปฏิบัติการ และการสะท้อนคิดร่วมกัน ($\bar{X}$ = 1.63)

เมื่อพิจารณาภาพที่พึงประสงค์รายข้อคำถาม ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ ให้มีการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีความเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพครูที่เกิดจากการศึกษาบทเรียนที่ทุกคนดำเนินการร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.83) และน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของเด็กพร้อมกับโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.46) ด้านปรัชญา ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ให้มีการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนให้ความสนใจวิถีของการมีชีวิตที่เชื่อมโยงกันเพื่อให้สมาชิกทุกคนเป็นบุคคลสำคัญของโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.79) และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนเป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดโอกาสให้บุคคลต่าง ๆ เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันได้ ทำการเปิดชั้นเรียนอย่างน้อยคนละ 3 ครั้งต่อภาคเรียน ($\bar{X}$ = 4.42) และด้านระบบกิจกรรม ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ให้มีการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครู การให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานโดยการมุ่งพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 4.92) และน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันอย่างน้อยคนละ 3 ครั้งต่อภาคเรียน ($\bar{X}$ = 4.17)

การวิจัยระยะที่ 3 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 3.1 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านปรัชญา และด้านระบบกิจกรรม โดยรูปแบบมีทั้งหมด 8 องค์ประกอบ คือ ชื่อรูปแบบ หลักการและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ แผนภาพของรูปแบบ การนำไปใช้ ประโยชน์ที่ได้รับ และปัจจัยความสำเร็จ

ภาพ 2 แผนภาพของรูปแบบ

ตอนที่ 3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)

1. ผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านวิสัยทัศน์ ด้านปรัชญา และด้านระบบกิจกรรม พบว่า ก่อนทำการทดลองใช้ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา และระบบกิจกรรม จึงไม่มีทิศทางที่ชัดเจนในการทำงาน แต่หลังจากการดำเนินการทดลองด้วยระบบกิจกรรม คือ 1) การเรียนรู้แบบร่วมมือในห้องเรียน 2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน และ 3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จะทำให้ มีความรู้และความเข้าใจ เกิดความร่วมมือช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมากยิ่งขึ้น ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน

2. ผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ต่อนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ด้านวิสัยทัศน์ ด้านปรัชญา และด้านระบบกิจกรรม พบว่า ก่อนทำการทดลองใช้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนยังขาดความรู้และความเข้าใจแต่หลังจากดำเนินระบบกิจกรรม ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือในห้องเรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการร่วมเรียนรู้ไปด้วยกัน และในส่วนของผู้ปกครองนักเรียนเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมการเปิดชั้นเรียนสาธารณะ ทำให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น

3. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลประเมินความพึงพอใจต่อการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียน ด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม

กลุ่มที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	86.43	13.57	-	-	-	4.87
2. ผู้ปกครองนักเรียน	44.38	43.40	12.23	-	-	4.32
3. นักเรียน	84.81	15.19	-	-	-	4.84

ผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามกรอบแนวคิดการวิจัย คือ ด้านความรู้และทักษะของนักเรียน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังแสดงผลการพัฒนาคุณภาพได้ในข้อที่ 4 – 7 และด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน นอกจากผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในข้อที่ 5 แล้วยังพบว่า นักเรียนได้รับเกียรติบัตรนักเรียนคุณธรรมทั้งในระดับโรงเรียนและในระดับประเทศที่บ่งถึงการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมจนได้รับรางวัลยกย่องชมเชย นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์และสังเกต ยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมในการแสดงออกตามหลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่ตนเองเคารพนับถือ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2562 - 2563 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาในภาพรวม ทั้ง 8 รายวิชาพบว่า ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 8 รายวิชา มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.75

5. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2562 - 2563 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้ง 8 ข้อ พบว่า ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 8 ข้อ มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.62

6. ผลการประเมินทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2562 - 2563 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้ง 5 ข้อ พบว่า ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ข้อ มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.27

7. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นสูงสุดของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 - 2563 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้ง 5 รายวิชา พบว่า ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 รายวิชา มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.35

ตอนที่ 3.3 ผลการนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ในการประเมินทั้ง 8 รายการ ประกอบด้วย ชื่อรูปแบบ หลักการและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ แผนภาพของรูปแบบ การนำไปใช้ ประโยชน์ที่ได้รับ และปัจจัยความสำเร็จ การประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง มีผลการประเมินในภาพรวมพบว่าทุกรายการที่ทำการประเมินมีค่าการประเมินคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ตั้งแต่ 4.40 ขึ้นไป และมีผลการประเมินทั้ง 8 รายการใน 4 ประเด็นที่ประเมิน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง พบว่าทุกรายการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของประเด็นที่ประเมิน ดังนี้ 1) ชื่อรูปแบบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 5.00 4.80 4.80 และ 4.80 ตามลำดับ 2) หลักการและความสำคัญ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.80 4.80 4.60 และ 4.80 ตามลำดับ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.80 ทุกประเด็นที่ประเมิน 4) องค์ประกอบของรูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 5.00 4.80 4.60 และ 4.80 ตามลำดับ 5) แผนภาพของรูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 5.00

4.60 4.60 และ 4.60 ตามลำดับ 6) การนำไปใช้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตั้งแต่ 4.40 ขึ้นไปทุกประเด็นที่ประเมิน 7) ประโยชน์ที่ได้รับ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.80 5.00 5.00 และ 5.00 ตามลำดับ และ 8) ปัจจัยความสำเร็จ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.80 5.00 4.80 และ 4.60 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ด้านระบบกิจกรรม (Activity) ($\bar{X}$ = 2.56) มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูและนักเรียนก่อนที่จะทำการทดลอง ดังบทสัมภาษณ์ครู 1 “เราต่างคนต่างทำงาน ครูคนไหนมีหน้าที่อะไรก็ทำหน้าที่ตนเองให้ดีที่สุด ใครจะสอนอะไรก็สอนไป ใครจะทำอะไรก็ทำไป ไม่ก้าวก่ายงานของคนอื่นค่ะ” ซึ่งการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ดังบทสัมภาษณ์นักเรียน 1 “เวลาที่ครูมาสอน ครูก็สอน ๆ แล้วก็ให้เราจด ๆ ตาม ส่วนใหญ่เลยครูจะสอนหน้าห้องเรียนและพูด ๆ บรรยายให้เราฟัง บางวันผมมานั่งหลังห้องเรียนไม่อยากเรียน แอบหลับเลยครับ” แต่เมื่อมีการกระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จึงทำให้โรงเรียนมีการวางแผนและปรับแนวทางเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น จึงทำให้ครูสนใจที่จะดำเนินการตามระบบกิจกรรมได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ซาโต มานาบุ, 2559) เนื่องจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น (ปองทิพย์ เทพอารีย์ และมารุต พัฒนา, 2557) ทำให้ครูในโรงเรียนต้องการพัฒนาตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนการปฏิบัติงาน การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Hord, 1997) ดังนั้น สภาพที่พึงประสงค์ด้านระบบกิจกรรมจึงมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{\text{Modify}} = 0.82$)

2. ก่อนทำการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนยังขาดความรู้และความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์และปรัชญา แต่หลังจากการดำเนินการทดลองด้วยระบบกิจกรรมจะทำให้มีความรู้และความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์และปรัชญาตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.75) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.62) ผลการประเมินทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน (มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.27) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) (มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.35) มีค่าสูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สภาพร พฤษพิบูล (2555) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้ คือ เรียนรู้เชิงรุกแบบร่วมมือรวมพลัง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างเด่นชัด (Hord, 1997; ปองทิพย์ เทพอารีย์ และมารุต พัฒนา, 2557) ซึ่งรูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังจะส่งผลต่อความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน (รวีวรรณ อรรถานิธิ และมนัสพันธ์ หัตถศักดิ์, 2564) ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ ซาโต มานาบุ (2559) ซึ่งได้ให้แนวคิดว่าการที่จะสามารถขับเคลื่อนโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้นั้นจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ดีจากการมีวิสัยทัศน์และปรัชญาเป็นพื้นฐานที่มั่นคงร่วมกันก่อน แต่ระบบกิจกรรมจะช่วยฝึกฝนทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เข้าร่วมให้มีความรู้และปรัชญาได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยระบบกิจกรรมถือว่ามีความสำคัญมากที่จะขับเคลื่อนร่วมกันไปได้ทั้งระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด การนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ไปใช้ในช่วงเริ่มต้นควรมีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาคอยให้การดูแลช่วยเหลือหากเกิดข้อสงสัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาาร่วมกันอย่างต่อเนื่องจนเข้าใจกันอย่างเป็นระบบ
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควบคู่กับคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ให้เกิดความเข้าใจร่วมกันก่อน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำสู่การปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ในภาพรวม หากมีการวิจัยในครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในมิติย่อยด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เป็นต้น
2. การบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) เป็นการดำเนินงานแบบต่อเนื่อง ต้องใช้เวลาในการค่อย ๆ ทำงานเพื่อให้ทุกคนเกิดความคุ้นเคยจนเป็นส่วนหนึ่งในการทำงาน จึงควรออกแบบติดตามดูเป็นระยะ ๆ จะช่วยให้เห็นภาพการพัฒนาได้ชัดเจนมากขึ้น และสามารถเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างทดลองเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นในการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชาโต มานาบุ. (2559). *การปฏิรูปโรงเรียน แนวความคิด "ชุมชนแห่งการเรียนรู้" กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง*. กรุงเทพฯ: ปีโก (ไทยแลนด์).
- นเรศ ปุบุตรชา วัลนิกา ฉลากบาง วาโร เฟิงส์วส์ดี และพรเทพ เสถียรนพเก้า. (2561). สมรรถนะครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 12(2), 255-268.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์ และมารุต พัฒนาผล. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับครูประถมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 6(2), 284-296.
- พงศกร อดุลพิทยาภรณ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2562). แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. *วารสารการบริหาร และนวัตกรรมการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2(3), 17-32.
- รวีวรรณ อรรถานิธิ และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 38(104), 106-117.
- เศรษฐวัชร มัชปาโต มณฑนา อินทสมบัติ และสมาน นาวาลิทธิ. (2557). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(2), 68-76.

- สถาพร พงษ์พิบูล. (2555). คุณภาพของผู้เรียน เกิดจากกระบวนการเรียนรู้. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 6(2), 1-13.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2561). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561*. กรุงเทพฯ: บริษัทอินเทอร์เน็ต-เทค พรินต์ติ้ง จำกัด.
- Balyer, A., Karatas, H., and Alci, B. (2015). School principals' roles in establishing collaborative professional learning communities at schools. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 197(1), 1340-1347.
- Carrie, P. (2016). *Improving Student Well-being in Education: Incorporating Mindfulness into Elementary Classrooms*. A research paper submitted in conformity with the requirements for the degree of Master of Teaching. Teaching and Learning University of Toronto.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Massachusetts: MIT center for advanced engineering study. Retrieved from <https://www.scrip.org/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1497894>.
- Dhian, A., I. and Irma, A. (2017). Improving the quality of school as a solutions of education problem. *International Conference on Educational Research and Innovation (ICERI 2017)*, 1(1), 99-101.
- Gagne, R. M. (1965). *Psychology Issues in Science A Process Approach in Psychological Bases of Science A Process Approach*. Washington D.C.: American.
- Heinz, H. J. (1993). *Basic Capacity Planning During a CPU Upgrade*. In Int. CMG Conference.
- Hord, S. M. (1997). *Professional Learning Communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. TX: Southwest Educational Development Laboratory.